

“จัดระเบียบสังคม” เขาจะหยุดแค่ “สายเดี่ยว” เท่านั้นหรือ?

ฉลาดชาย รมิตานนท์

ศูนย์สตรีศึกษา

คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นโยบายของรัฐบาลทักษิณ ที่น่าจับตามองด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษในขณะนี้คือ “การจัดระเบียบสังคม” นโยบายนี้เหมือนกับสรรพสิ่งทุกอย่างในโลก คือเมื่อมีด้านหนึ่งก็ย่อมมีอีกด้านหนึ่ง ขึ้นอยู่กับคำถามว่าจัดระเบียบเรื่องอะไร โดยใคร ใช้กับใคร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และเพื่ออะไร

เมื่อเริ่มต้นตอนที่นโยบายนี้โผล่ออกมาเราเห็นภาพของการจัดการกับเด็กและเยาวชน “ใจแตก” และเจ้าของสถานบันเทิงรูปแบบต่าง ๆ ที่หากินกับเงินในกระเป๋าของเยาวชน เป็นการจัดการกับยาเสพติดซึ่งคนไทยส่วนใหญ่เกลียดนักหนา จึงไม่น่าแปลกใจที่ ร.ต.อ ประชัย ได้รับรางวัลจากสื่อมวลชนบางสาขาว่าเป็นบุคคลแห่งปี แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าสังคมไทยอีกบางส่วนจะสนิทใจกับนโยบายนี้ การวิพากษ์วิจารณ์ในแง่ละเมิดสิทธิมนุษยชนก็ดี เฝด็จการก็ดีมิให้เห็นหน้าตาพอควร

“ระเบียบสังคม” เป็นวาทกรรมหรือ “จินตนาการ” ของผู้มีอำนาจในสังคมที่มีอยู่ในสังคมตะวันตกและนอกตะวันตกมาเนิ่นนาน แต่บรรลุดุจดั่งโรจน์สูงสุดเมื่อคริสต์ศตวรรษที่สิบเก้า-ยี่สิบ ในบริบทหรือเงื่อนไขแวดล้อมที่เกิดมีประเทศ มีชาติซึ่งมีรัฐบาลกลางที่ “เข้มแข็ง” และรัฐบาลตนเองเป็นผู้ผลิตนิยามว่าด้วยอะไรดี อะไรไม่ดี อะไรเป็นระเบียบ อะไรไม่เป็นระเบียบออกมา

อย่างไรก็ตามรัฐที่เข้มแข็งอาจมาได้จากหลายที่มา การอ้างอำนาจของฟ้า สวรรค์และหรือพระเจ้าเป็นเจ้าของก็เป็นที่มาได้ เช่นเดียวกันกับการยึดกุมอำนาจอย่างผูกขาดแต่ผู้เดียวของกลุ่มเดียว ก็เป็นฐานของรัฐที่เข้มแข็งได้เช่นกัน ดังนั้น สิ่งที่เราเรียกว่าระเบียบวินัยที่หลุดออกมาจากความคิดของรัฐที่เข้มแข็ง ก็อาจเป็นนิยามที่เป็นเผด็จการก็ได้

สิ่งที่อยู่เบื้องหลังของ “การจัดระเบียบสังคม” อีกประการหนึ่งคือลักษณะ “อนุรักษนิยม” ซึ่งโดยตัวของมันเองก็ไม่น่าจะเสียหายอะไร แต่มันจะเกิดเป็นความเสียหายขึ้นมาก็เมื่อเราพบว่าทุกสิ่งทุกอย่างมันไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ มันเปลี่ยนแปลงไปหรือเรียกกันว่ามี “พลวัต” ในกรณีนี้คือสังคม เศรษฐกิจ การเมืองเปลี่ยนแปลงไปหรือจะพูดให้ชัด ๆ ลงไปเลยว่าเมื่อ **ความสัมพันธ์เชิง**

อำนาจเปลี่ยนแปลงไป นิยามของทุกสิ่งทุกอย่างก็ยอมเปลี่ยนแปลงไปด้วย รวมทั้งนิยามของ “ระเบียบสังคม” ด้วย

นายกฯ ทักษิณ อ้างเสมอว่าเขามีวิสัยทัศน์ ซึ่งมีนัยว่าหมายถึงการมองไปข้างหน้า เข้าลักษณะของสิ่งที่เรียกกันว่า “ก้าวหน้า” จนถึงกับกำหนดคำขวัญกันออกมาว่า “คิดใหม่ ทำใหม่” แต่ “การจัดระเบียบสังคม” ทั้งโดยตรรกะของมโนทัศน์นี้ก็ดี และทั้งโดยปฏิบัติการที่ตามมาก็ดี ไม่เฉพาะ “ปฏิบัติการปราบสายเดี่ยว” เท่านั้น หากรวมถึงปฏิบัติการอื่น ๆ ทางการเมืองซึ่งจะพูดถึงต่อไป ต่างล้วนระบุว่ารัฐบาลนี้สร้างภาพวิสัยทัศน์ที่ก้าวหน้าแต่ตัวรัฐบาลเอง กลับล้าหลังเมื่อเทียบกับสังคมที่ก้าวไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง

ความล้าหลังต่อยุคสมัยที่แปรเปลี่ยนไปของรัฐบาลชุดนี้แท้ที่จริงแล้วเชื่อว่าสังคมจะมองไม่เห็น เห็นกันชัดแจ้งมากทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม ในด้านรูปธรรมนั้นนับแต่ตัวนายกฯ มาถึงสังคมบางส่วนก็ร้อง “อึ้ง” มาแต่ต้นอยู่แล้ว เมื่อนึกย้อนถึงภูมิหลังของความเติบโตมาแบบ “บกพร่องโดยสุจริตใจ” ด้วยแล้วหลายคนอาจรู้สึกว่าจะต้องยกระดับ “อึ้ง” ขึ้นไปถึงขั้นคนหัวลุกเลยทีเดียว หันไปมองดูบรรดา มุ้งใหญ่ มุ้งเล็ก ประกอบด้วยอีกก็ยิ่ง “อึ้ง” จนชนหัวลุกกันไปใหญ่ ส่วนด้านนามธรรมนั้นก็แน่นอนย่อมสอดคล้องกับรูปธรรม แม้สังคมต้องยอมรับคำหวานทางการเมืองว่า “คิดใหม่ทำใหม่” แบบจ๋านนโดยปริยายเพราะหมดตัวเลือกก็เชื่อว่า จะหลงใหลได้ปลื้มกับคำหวานนั้นก็หาไม่ ความกังวลสงสัยต่อภูมิหลังของรัฐบาลโดยเฉพาะตัวผู้นำมีมาโดยตลอด กลัวว่าภูมิหลังสักวันอาจกลายเป็นภูมิหน้าก็ได้

อย่างไรก็ตามองค์ประกอบของ “ฝ่ายซ้าย” เก่าในคณะรัฐบาลก็ช่วยไว้ได้มากกว่าอาจสามารถทำให้รสชาติของรัฐบาลหายแสบลงได้บ้าง แต่เมื่อหนึ่งปีผ่านไปคราบโคลงเก่าดั้งเดิมของรัฐบาลชุดนี้ก็ค่อย ๆ ผลุดโผล่ขึ้นมาชัดเจนมากขึ้นเป็นลำดับจนน่าสยง

การรวมพรรคให้เหลือพรรคการเมืองใหญ่ ๆ เพียงสองพรรคเป็นสิ่งที่สังคมรับได้ แต่การรวมโดยใช้เงินและหรือผลประโยชน์เป็นเครื่องมือซื้อกันอย่างดิบ ๆ เป็นสิ่งที่สังคมรับไม่ค่อยได้สักเท่าใด โดยเฉพาะเมื่อมันไปพ้องกับการจัดการแบบ “บกพร่องโดยสุจริตใจ” เข้าด้วยแล้ว ภาพลักษณ์ของการมองไปข้างหน้าที่พยายามสร้างกับอัตลักษณ์ที่ปรากฏออกมาจริงมันซักจะขัดแย้งกันมากขึ้น “เผด็จการทางรัฐสภา” จึงเป็นวลีที่ซักจะฟังมีน้ำหนักมากขึ้นทุกที

สิ่งที่ทำให้ข้อสังเกตข้างบนเป็นเรื่องน่ากังวลเพิ่มมากขึ้นไปอีกยังมีอีกหลายเรื่อง อาทิเช่น

เมื่อใดก็ตามที่มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล ตัวนายกฯเองต้องแหลมออกมาตอบโต้แบบแลกหมัดทันควันราวกับไม่มีสติยังคิดในเวทีต่างประเทศก็เช่นกัน จนสื่อมวลชนตั้งสมญาให้ว่า “นายกฯ ปากไว” กรณีล่าสุดคือเรื่องการตรวจสอบทรัพย์สินผู้ประกอบการ สื่อมวลชนและคนทำงานองค์กรเอกชน เมื่อผู้คนเหล่านี้วิพากษ์วิจารณ์หรือปฏิบัติการในทิศทางที่รัฐบาลหรือนายกฯ ไม่ชอบเมื่อปฏิบัติการลับถูกจับได้ไต่กันก็ออกมาพูดแก้ตัวน้ำขุ่น ๆ ว่าองค์กรที่

ทำหน้าที่ตรวจสอบมีอำนาจมากเกินไป เป็นความผิดของพรรคประชาธิปัตย์ที่มอบอำนาจให้แบบนั้น แทนที่จะพูดออกมาให้สังคมรู้ว่าใครกันที่เป็นคนสั่งการให้ตรวจสอบ สังคมต้องการรู้ตรงนี้

น่าจะได้สมญาใหม่ว่า “ปากปลาหมอจ้อจนน้ำขุ่น”

น่าจะคิดใหม่ว่าเมื่อมองภาพรวม ๆ แล้ว “การจัดระเบียบสังคม” จึงไม่ใช่เป็นปฏิบัติการปราบสายเดี่ยว หากแต่เป็นการจัดระเบียบสังคมไทยในความหมายที่ใครก็ตามที่คิด พูด ทำไปในทิศทางที่ไม่เชียวรัฐบาลโดยเฉพาะใครที่เผยแพร่หน้าขึ้นมาแต่ต้องนายกฯ จะต้องถูก “จัดระเบียบ” เสียให้หมด

นี่คือการ “จัดระเบียบสังคม” กับกลไกและสถาบันการเมือง นอกสภาฯ ไซ้หรือไม่ พูดอีกอย่างหนึ่งคือ เมื่อรัฐบาลสามารถคุมเสียงส่วนใหญ่ในสภาฯ ไว้ได้แล้ว ปฏิบัติการขั้นต่อไปคือจัดการกับกลไกนอกสภาฯ โดยเฉพาะสื่อมวลชนและเอ็นจีโอ

ในสภาฯ พิสูจน์แล้วว่าซื้อได้ แต่นอกสภาฯ แม้จะมีเงินดั้นฟ้าก็ซื้อกลไกต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบของโครงสร้างการเมืองใหม่ที่มีภาคสังคมและภาคประชาชนเป็นองค์ประกอบหลัก **ไม่ได้**

เมื่อซื้อไม่ได้ก็ต้องเล่นกันแรง ๆ แบบให้ตายกันไปข้างแต่โชคร้ายของรัฐบาล และกลุ่มคนที่รัฐบาลเห็นว่าเป็นศัตรูเหล่านั้นไม่มีแผล แต่คนที่มีแผลเหวอะหวะ เลือดไหล หนองไหล เพอะพะ กลับเป็นรัฐบาล ดังนั้น จึงตกเป็นเหยื่อของนักวางแผนและปฏิบัติการเช่นฆ่าทางการเมืองบางคน บางกลุ่มที่มีหนังสือพิมพ์อยู่ในมือก็ดี หรือมีข่าวเบื้องหลังต่าง ๆ เกี่ยวกับบาดแผลของนายกฯ ก็ดี ออกมาปฏิบัติการได้ตลอดอยู่ดี

ถ้าหากกรรมเก่าของนายกฯ และคณะรัฐบาลมีจริงแล้ว มันก็คงไม่่ง่ายที่จะปิดบังมันไว้ อย่างมิดชิด ยิ่งถ้ายุทธวิธีแปลกหมัดแบบเลือดโชกไม่น่าจะเป็นทางออกของนายกฯ แล้ว การเปลี่ยนยุทธวิธีไปสู่การรู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักรับผิดชอบบ้าง ปฏิบัติการอย่างโปร่งใส ฯลฯ นับแต่นี้ต่อไป น่าจะเข้าตากรรมการคือสังคมมากกว่า

พูดอีกอย่างหนึ่งคือ หยุดซื้อ หยุดคุกคาม หยุดห้ามปรามกลไกทางการเมืองใหม่ตามรัฐธรรมนูญ พยายามสร้างบุญใหม่มาถ่วงดุลกับกรรมเก่าให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

ยุทธวิธีนี้แท้จริงแล้วคือ การมองไปข้างหน้าเปลี่ยนพฤติกรรมจากองค์คูลีมาลย์มุ่งสร้างความดี จะได้สมกับคำขวัญที่คุ้ยไม้เอาไว้ในตอนก่อนเลือกตั้งว่า “คิดใหม่ ทำใหม่”

สิ่งที่รัฐบาลทำอยู่ในขณะนี้มันคือ “คิดแบบเก่าทำแบบเก่า” ไซ้หรือไม่ หรือใครจะปฏิเสธ

อย่าสร้างมหันตกรรมใหม่คือผูกขาดอำนาจทั้งในและนอกสภาฯ เป็นอันขาด ชินทำก็มีสิทธิถึงฆาตได้ง่าย ๆ
